

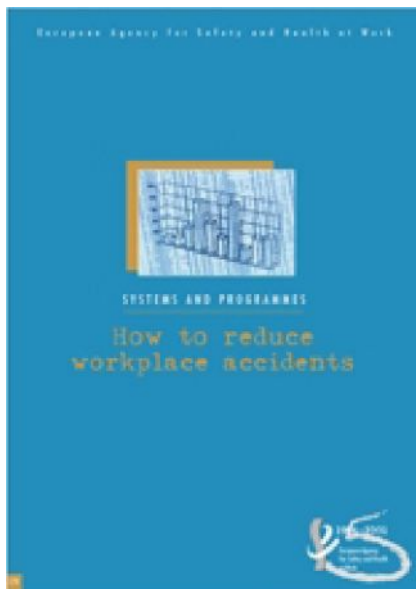
FACTS 20

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi
Ügynökség

A munkahelyi balesetek számának csökkentése

Ügynökségi jelentés összefoglalása

A munkahelyi balesetek megelőzése továbbra is kulcsfontosságú kérdés, melyet tükröz az a tény is, hogy a 2001. Évi Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Hét témája is ez volt. E kezdeményezés támogatására tanulmányozták az Európai Unió tagországok balesetmegelőzési programjait. A tanulmányban elemzésre került 22 eset mind országos és regionális szintű, mind pedig ágazati és vállalati szintű intervenciókat foglal magába.

Az esetek mennyiségi értékelése

A jelentés kimutatja, hogy a balesetmegelőzési programok jelentős pozitív hatással járhatnak, például a munkahelyi balesetek alacsonyabb gyakorisága és súlyossága, ezen felül, más

előnyök mellett, jobb költség-haszon arányok által. Bár a beavatkozások fajtái és szintjei a vizsgált esetekben jelentős változatosságot mutatnak, egy fontos felismerés, hogy a célcsoportokkal való közvetlen kapcsolatnak nagy része lehet a balesetek számának és hatásának csökkentésében. A jelentés kiemeli a monitorozási rendszerek, a kockázatoknak a forrásuknál történő megelőzésének fontosságát, valamint a társadalmi párbeszéd, partnerség és a dolgozók részvételének előnyeit.

Az alábbiakban képet adunk a tanulmányból származó, e következtetéseket alátámasztó mennyiségi bizonyítékokról.

Alacsonyabb baleset gyakorisági arányok

- **A tudatosságnövelő kampányok fontossága:** Ausztriában egy, a munkahelyi esések megelőzését szolgáló, hirdetéseket és propagandát felhasználó, tudatosságnövelő kampány majdnem 10%-kal csökkentette az esések számát. Az olyan közhatóságok általi beavatkozások, mint például az Egyesült Királyságbeli Egészségvédelmi és Biztonsági Vezetőnek az élelmiszer- és italiparban az általános biztonsági tudatosság növelésére készített „Biztonság Receptje” kampánya, körülbelül 13%-os csökkenéshez vezetett. Elzász-Moselle-ben, egy állványzatbiztonsági kampány

ugyanakkor csaknem 10%-kal csökkentette a balesetek arányát.

- **Beavatkozások országos vagy regionális szinten, beleértve a vállalatokkal való közvetlen kapcsolatot, különösen hatékonyak szoktak lenni.** A Programa Aragón, például, azt mutatja, hogy a regionális felügyelőségek intézkedései segíthetnek a balesetek arányát több mint 25%-kal csökkenteni a „magas kockázattal rendelkező vállalatoknál”. Más spanyol regionális felügyelőségek tapasztalatai hasonlóak voltak. Az összpontosítás kulcsfontosságú tényező. Az Egészségvédelmi és Biztonsági Vezető „Biztonság Receptje” kampányában 33%-os csökkentést értek el azáltal, hogy 19 olyan vállalatra, vagy „fekete foltra”, koncentráltak, melyek sérülés előfordulási rátája az élelmiszer- és italipar átlagának több, mint háromszorosa volt.
- **Az ipari testületek által kezdeményezett programoknak is általában erősen pozitív hatásuk van.** Az építőiparban egy nagyobb magasságokból való leesésekről folytatott intenzív német kampány, mely valamennyi résztvevőt megcélózta, és amelyet új balesetmegelőzési előírások támogattak, körülbelül 30%-kal csökkentette az ilyen fajta leesések előfordulását. Egy, a biztonsági ipar által szervezett, másik német kampány a balesetek 37%-os csökkenését eredményezte a résztvevő vállalatoknál. Dániában egy gazdálkodási ágazat általi kezdeményezés 40%-kal csökkentette a balesetek számát a célcsoportban. Ez a csoport biztonsági ellenőrzéseknek, és viselkedésmód oktatásnak volt „kitéve” a farmon.

- **A vállalatok ösztönözte kezdeményezések hasonlóan drámai eredményeket tudnak produkálni.** Akár 50%-os csökkentések is lehetségesnek tűnnek, amennyiben a munkakörnyezet meghatározott kockázataival szisztematikusan foglalkoznak. De még az olyan általánosabb módszerek, mint például a Tuttava – mely a munkahely rendberakását célozza – képesnek tűnnek a balesetek számát körülbelül 20-40%-kal csökkenteni. Ezenfelül, a biztonságot jelentősen javítani lehet speciális biztonsági intézkedések meghozása, vagy kampányok útján olyan nagy infrastruktúra projekteknél, mint például hídépítés, vagy gyorsvasút, alagút ásás.

ESETTANULMÁNYOK

Intézkedés országos vagy regionális szinten

- Biztonság a Bologna-Firenze gyorsvasút építése során (Olaszország)
- Állványzat biztonsági kampány kezdeményezése az Elzász-Moselle régióban (Franciaország)
- Oresund rögzített híd: biztonságos beszerzés az építési ágazatban (Dánia)
- „Biztonság minden lépéssel”: egy osztrák balesetbiztosítási intézmény országos kampánya az esések megelőzésére
- A balesetek számának csökkentése magas kockázattal rendelkező vállalatoknál célzott ellenőrzés kampánnyal: Programa Aragón (Spanyolország)

Intézkedés ágazati szinten

- Tengerbeesés a tengerészeti ágazatban – Beszéljünk róla! (Franciaország)
- Megelőzési stratégia az iparnak Németországban – minta a munkabiztonság számára
- Farm balesetek: dán megelőzési minta

- A „Biztonság Receptje” – munkahelyi biztonság az élelmiszer- és italiparban (Egyesült Királyság)
- A magasból való leeséssel járó balesetek a német építőiparban
- Az utakon történő balesetek megelőzése az Olasz Autópálya Rendőrségnél
- Az ír építőipari biztonsági partnerség – CSP
- A láthatatlan másodvezető: alkohol tudatossági program teherautó vezetők részére Hollandiában
- A por okozta tüzekből és porrobbanásokból származó veszélyek megelőzése Németországban
- Megelőzési kampány a textil- és ruházati iparban, Portugáliában

Intézkedés vállalati szinten

- A „tű az ujjban” típusú balesetek megelőzése a ruházati és textiliparban – William Baird esete
- Hajózható belföldi vízi utak Belgiumban – a balesetek számának csökkentése szisztematikus biztonságpolitika bevezetésével
- Hosszútávú munkabiztonság és munkaegészségügyi intézkedések: TITAN
- Biztonságkezelés az acéliparban: ARBED

Intézkedések egységesített eszközök felhasználásával

- Biztonságos és eredményes munkavégzési magatartás: Tuttava
- A WASP módszer – munkacsoport elemzés a biztonság előmozdítására
- Ágazati megállapodásokon alapuló megelőzési szerződések a kis- és középvállalatok számára Franciaországban

Csökkentett súlyossági arányok

A balesetek súlyossági aránya – a munkától távol töltött idő hosszában mérve – gyakran

lépést tart a balesetek gyakoriságának csökkenésével. Bár úgy tűnik, vannak kivételek:

- Belgiumban a hajózható belföldi vízi utak programban a súlyosságban csak kis csökkenés volt tapasztalható, annak ellenére, hogy a gyakoriságban határozott csökkenés történt.
- A francia megelőzési szerződések esetében jelentős csökkenés történt a súlyosságban, melyet jelez a balesetek költségében történt körülbelül 40%-os csökkenés, de a gyakoriságban történt csökkenés, úgy tűnik, jelentéktelen volt.

Határozott csökkenés a halálos balesetek számában

Néhány esetben külön figyelmet fordítottak a halálos balesetek számának alakulására. Ez a mutató követi a baleseti gyakorisági ráták trendjét; bár a halálos balesetek számának csökkenése határozottabbnak tűnik. Az olyan jelentős beruházások esetében, mint például a Dánia és Svédország közötti Oresund híd, és a Firenze és Bologna közötti gyorsvasút építése. Úgy tűnik, mindkét projekt esetében jelentősen alacsonyabb volt a halálos balesetek aránya, mint a korábbi hasonló projektek esetében.

Pozitív költség-haszon arányok

Néhány tanulmányozott program esetében lehetséges volt a költség-haszon arány kiszámolása. Az osztrák munkahelyi esések megelőzése országos kampánynál ez az arány 1:6 volt. Ez azt jelenti, hogy minden egyes befektetett Euró hatszorosan térül meg. A „Biztonság Receptje” – Biztonság az élelmiszer- és italiparban – esetében ez az arány 1:4-1:5,5 volt. A németországi ipar esetén a megelőzési stratégia alkalmazását követően rámutattak, hogy a bevezetett biztonsági intézkedések három éven belül megtérültek.

Az esetek minőségi értékelése

A fent leírt esetek több olyan jellegzetességgel bírnak, melyek hozzájárulnak az intézkedés sikeréhez, és a baleseti arányok csökkentését célzó helyes gyakorlatok alapvető elemeinek tekinthetők.

Monitorozási rendszer fontossága

Valamennyi eset nyomatékostotta a kockázatok hatékony felmérésének szükségességét, mind ágazati szinten, mind pedig az egyes munkahelyeken. A balesetek előfordulását és súlyosságát nyomon követő erős, statisztikán alapuló monitorozási rendszer szintén fontos elemnek tűnik. Az ilyen típusú rendszerből származó adatok alaposabb elemzést tesznek lehetővé, és lehetővé teszik az olyan potenciálisan gyenge pontok azonosítását, melyekkel a jövőben foglalkozni kell.

A kockázatok forrásuknál történő megelőzése

Néhány tanulmányozott kezdeményezés esetében, mint például az „Állványzat biztonsági kampány kezdeményezés az építőiparban az Elzász-Moselle régióban” és a „tű az ujjban” sérülések megelőzése – William Baird’ technikai intézkedések korlátozhatják, és néha teljesen kiküszöbölhetik a kockázatot a forrásánál. A biztonságosan felépíthető és használható állványzat, és az ujjvédő szerkezet, amely felszerelhető új vagy régi varrógépekre, példák arra, hogy ez hogyan kivitelezhető. Azonban, ezeket a fajta eszközöket népszerűsíteni kell más vállalatok felé. Ezen kívül, az ilyen eszközök csupán az első lépésnek tekinthetők a nagyobb munkahelyi biztonság felé, mivel az új technológia gyakran képzést és tanácsadást, új munkavégzési módszereket és pénzügyi forrásokat igényel.

Társadalmi párbeszéd, partnerség, és a dolgozók részvétele

A munkáltatók, munkavállalók, vagy képviselők közötti vállalati szintű, valamint a szakszervezetek és munkáltatói szövetségek

közötti ágazati, regionális, vagy országos szintű társadalmi párbeszéd fontos előfeltétele a sikernek.

Írországban, válaszul a rossz foglalkozási baleseti statisztikákra, partnerségi megállapodás került aláírásra a kormány, a munkáltatók, a munkavállalók és a foglalkozási kockázatok megelőzéséért felelős intézmény között. A partnerség intézkedés célkitűzése a biztonság kultúrájának elterjesztése volt az építőipari ágazatban. Valamennyi résztvevőnek megvolt a saját szerepe a partnerségben. Hasonló módon történt a „Biztonság Receptje” az élelmiszer- és italiparban kampánynál, ahol a munkáltatók és a munkavállalók ebben az iparágban tevékenykedő szakszervezetei „egységes stratégia” dokumentumban állapodtak meg. Ez az egyezmény elkötelezettséget foglal magába minden egyes partner részéről, és ezen felül lefekteti a tennivalókat minden egyes résztvevő számára, beleértve a foglalkozási kockázatok megelőzéséért felelős intézményt, a kampány valamennyi stádiumát lefedve. A „tű az ujjban” sérülések megelőzése – William Baird’ egy másik példa olyan együttműködésre, ahol az intézkedés vállalati kezdeményezéssel indult el. A cél egy biztonsági eszköz kifejlesztése volt a cég saját használatára. Amint az eszköz hatékonynak bizonyult, a vállalat beleegyezésével, a szakszervezet, a foglalkozási kockázatok megelőzéséért felelős intézmény segítségével, népszerűsítette azt az iparágon belül. Az eszköz széleskörben elfogadottá vált, és a fogalmat egy CEN szabványba integrálták.

Az intézkedések iparág vagy vállalkozás környezetéhez való igazításának szükségessége

A balesetmegelőzési intézkedéseknek figyelembe kell venniük a szervezet különleges körülményeit, beleértve az erőforrásokat. Pontosabban, bármely kezdeményezésnek gyakorlatban alkalmazhatónak és nem túl bonyolultnak vagy drágának kell lennie. Néhány esetben ez arra utal, hogy külső pénzügyi

támogatásra vagy segélyekre lehet szükség, bár a segítség jöhet technikai tanácsok vagy képzés formájában is.

^c Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. A sokszorítás, a forrás megjelölésével, engedélyezett.

Általános alkalmazhatósági tanulságok a tanulmány alapján

A jelentésben leírt valamennyi Balesetmegelőzési Program, elvben, alkalmazható más összefüggésben, tekintet nélkül arra, hogy eredetileg országos, regionális, ágazati vagy vállalkozási szintű problémákra alkalmazták-e őket. Egyes programok, mint például a Tuttava eszköz, kifejezetten úgy kerültek megtervezésre, hogy alkalmazhatók legyenek különböző vállalatoknál/munkahelyeken, ágazatokban, sőt országokban.

Hogyan juthat hozzá a jelentéshez

A jelentés teljes terjedelmében, angol nyelven, megtalálható az Ügynökség honlapján, a http://agency.osha.eu.int/publications/report_s/workaccidents/ címen, és innen díjmentesen letölthető.

A nyomtatott jelentés – „**A munkahelyi balesetek számának csökkentése**” Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség, 2001, ISBN 92-95007-42-5 - megrendelhető az EK Kiadványok Irodájától (Publications Office EUR-OP), Luxemburgból (<http://eur-op.eu.int/>), vagy viszonteladótól. Ára Luxemburgban 13 Euro (ÁFA nélkül).

Ez a tájékoztató megtalálható valamennyi EU nyelven a <http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/> címen.

‘A munkával kapcsolatos balesetek megelőzése’ a 2001. Évi Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Hét témája volt, és további információ található a <http://osha.eu.int/ew/2001/> címen.